

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішення Вченої ради
факультету міжнародних економічних
відносин ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»
Протокол № 10 від 13 жовтня 2025 року

Декан факультету

проф. М.М. Палінчак

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»
галузі знань 29 «Міжнародні відносини»

Тип освітньої компоненти: обов'язкова

Ужгород
2025

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра студентами спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» / Укладачі: О.І. Заяць, М.М. Король, Н.О. Кушнір. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2025. 67 с.

Укладачі:

Заяць О.І., д.е.н., доц., професор кафедри міжнародних економічних відносин;

Король М.М., д.е.н., проф., професор кафедри міжнародних економічних відносин;

Кушнір Н.О., к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин.

Рецензенти:

Палінчак М.М., д. політ. н., проф., декан факультету міжнародних економічних відносин;

Приходько В.П., д. е. н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин.

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

(д. е. н., проф. Приходько В.П.)

Схвалено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ», протокол № 2 від 13 жовтня 2025 року

(к. е. н., доц. Ерфан Є.А.)

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ» (протокол № 11 від 13 жовтня 2025 року)

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ» (протокол № 11 від 13 жовтня 2025 року)

© ДВНЗ «УжНУ», 2025

© Заяць О.І., Король М.М., Кушнір Н.О., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	14
2.1. Етапи виконання кваліфікаційної роботи магістра	14
2.2. Тематика кваліфікаційних робіт магістра.....	15
2.3. Функції кафедри, завідувача кафедри, наукового керівника та здобувача вищої освіти щодо організації виконання кваліфікаційної роботи магістра.....	16
3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	20
3.1. Структура кваліфікаційної роботи магістра.....	20
3.2. Вимоги до структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра ...	21
3.3. Технічні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра	27
4. ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ	36
5. РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	37
6. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	38
7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА АТЕСТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	42
8. ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	47
ДОДАТКИ.....	48

ВСТУП

Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра регламентують організацію навчального процесу на завершальному етапі професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Методичні рекомендації розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.08.2017 №2145-VIII; Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII; Закону України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993 №3792-XII; Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікації» (чинна, редакція від 02.07.2020); Постанови Кабінету Міністрів України «Про документи про вищу освіту (науковий ступінь)» від 09.09.2020 №811 із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 №74; Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 10.05.2018 №347, від 03.03.2020 №180, від 24.03.2021 №365); Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.17 №40, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 31.05.2019 №759; Стандартів вищої освіти; Аналітичної записки щодо запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності, розробленої В. Бахрушиним, рекомендованої до використання листом МОН від 20.05.2020 №1/9-263; Статуту ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про академічну доброчесність в Ужгородському національному університеті; Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про гаранта освітньої програми ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та етики ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про атестацію здобу-

вачів вищої освіти та екзаменаційну комісію в ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Положення про планування та облік навантаження науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання»; ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»; Регламенту роботи Національного репозиторію академічних текстів (Наказ МОН України від 04.07.2018 №707); інших нормативно-правових актів у сфері освіти.

Здобувач вищої освіти магістерського рівня (далі – здобувач) виконує кваліфікаційну роботу магістра як власний проєкт за унормованою в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» процедурою, у межах якої планує свої дії з урахуванням індивідуальних здібностей та умінь.

Методичні рекомендації є рамковими і встановлюють єдині вимоги до якості виконання кваліфікаційних робіт магістра та організації їх підготовки.

Регламент захисту кваліфікаційної роботи магістра визначений Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Виконання та захист кваліфікаційних робіт магістра здійснюється здобувачами вищої освіти державною мовою, за винятком здобувачів вищої освіти (у тому числі – громадян України), що проходили навчання в університеті з повним викладанням навчальних дисциплін іноземними мовами, порядок проходження атестації яких регламентується окремими нормативними документами.

Відповідальними за актуальність і відповідність тематики кваліфікаційної роботи профілю спеціальності та спеціалізації підготовки фахівця, а також за організацію її виконання є науковий керівник кваліфікаційної роботи магістра, члени методичної комісії та завідувач випускової кафедри.

Відповідальним за викладені у кваліфікаційній роботі магістра відомості про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язки, прийняті рішення (аргументації, висновки) і використані методи збору, інтерпретації та застосування даних є безпосередньо здобувач – автор кваліфікаційної роботи магістра.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» та визначає загальні вимоги щодо організації виконання, змісту, структури та оформлення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітніх ступенів бакалавра та магістра.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра – це самостійна науково-дослідницька робота, що виконується на завершальному етапі навчання здобувача вищої освіти на другому (магістерському) рівні та передбачає самостійне розв’язання складної задачі або комплексної проблеми відповідної спеціальності, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів і характеризується невизначеністю умов і вимог. Основне завдання кваліфікаційної роботи магістра – продемонструвати рівень освітньо-професійної та освітньо-наукової підготовки, уміння самостійно вести науковий пошук і розв’язувати конкретні наукові завдання.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра виконується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі. Обсяг часу на виконання кваліфікаційної роботи магістра визначено навчальними планами. На підставі захисту кваліфікаційної роботи магістра на засіданні екзаменаційної комісії здобувачу присвоюється кваліфікація магістра міжнародних економічних відносин.

Теми кваліфікаційних робіт магістра визначаються і затверджуються випусковими кафедрами, а також кафедрами відповідальними за організацію

та керівництво підготовкою кваліфікаційних робіт за відповідною спеціальністю (освітньою програмою). Темі можуть бути запропоновані зацікавленими організаціями, підприємствами, установами.

Тематика кваліфікаційних робіт повинна бути актуальною та відповідати сучасному стану і перспективам розвитку науки і техніки, реальним потребам та практичним завданням відповідної спеціальності та галузі знань.

Здобувачу вищої освіти надається право вибрати тему кваліфікаційної роботи із визначених кафедрою або запропонувати свою з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки. У таких випадках перевага надається темам, що продовжують тематику виконаної курсової роботи (курсowego проєкту) або кваліфікаційної роботи бакалавра, або темам, безпосередньо пов'язаним із місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

Кваліфікаційна робота закріплюється за здобувачем вищої освіти розпорядженням декана факультету, на підставі подання кафедри, не пізніше як за 4 місяці до її захисту, згідно з робочим навчальним планом. У розпорядженні вказується керівник кваліфікаційної роботи, визначений кафедрою, який видає здобувачу завдання (*Додаток Б*) із зазначенням терміну його виконання, затверджене завідувачем кафедри.

Метою підготовки кваліфікаційної роботи магістра є поглиблення здобувачами вищої освіти теоретичних і практичних знань з обраного напрямку спеціалізації, виробничих завдань; сприяння розвитку пошуку сучасних наукових досягнень у певній сфері та уміння їх самостійно застосовувати при вирішенні прикладних проблем; виявлення ступеня підготовки випускників до самостійної практичної діяльності.

Відповідні загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, які формуються під час виконання кваліфікаційної роботи магістра відповідно до освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес» представлені у табл. 1.

**Матриця загальних та спеціальних (фахових) компетентностей і
відповідних їм програмних результатів навчання**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмного результату навчання	Програмний результат навчання
<i>Загальні компетентності</i>		<i>Програмний результат навчання</i>	
ЗК 3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ПРН 3	Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач і практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин
ЗК 5	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ПРН 6	Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали
		ПРН 7	Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин
		ПРН 8	Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження
ЗК 7	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності	ПРН 9	Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках
ЗК 8	Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій	ПРН 14	Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах

<i>Спеціальні (фахові) компетентності</i>		<i>Програмний результат навчання</i>	
СК 2	Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі	ПРН 7	Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин
СК 3	Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини	ПРН 8	Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження
СК 4	Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках	ПРН 9	Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках
СК 5	Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для досягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства	ПРН 10	Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну
СК 6	Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн	ПРН 11	Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин

Продовження таблиці 1

СК 7	Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів	ПРН 12	Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів
СК 8	Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юктурних змін	ПРН 13	Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продуркованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків
СК 9	Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації	ПРН 14	Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах

Джерело: розроблено укладачами на основі освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес».

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання з кваліфікаційної роботи магістра представлена в табл. 2.

**Методи навчання та засоби діагностики
результатів його з кваліфікаційної роботи магістра
відповідно до програмних результатів навчання**

Шифр РН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики/ форми оцінювання
ПРН 3	Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач і практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин	Консультації з науковим керівником, аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2, 3 та висновках до кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації. Захист результатів кваліфікаційної роботи магістра перед екзаменаційною комісією
ПРН 6	Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра. Підготовка супровідної документації до захисту кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Опублікування наукової статті у фаховому виданні або апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях. Зовнішня рецензія на кваліфікаційну роботу магістра. Відгук наукового керівника. Захист результатів кваліфікаційної роботи магістра перед екзаменаційною комісією
ПРН 7	Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації

ПРН 8	Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації
ПРН 9	Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації
ПРН 10	Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації
ПРН 11	Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації

ПРН 12	Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації
ПРН 13	Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продуркованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків	Аналіз аналітичних матеріалів предмета дослідження кваліфікаційної роботи магістра та послідовне дотримання регламенту індивідуального завдання щодо представлення результатів у розділах 2 та 3 кваліфікаційної роботи магістра	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації
ПРН 14	Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах	Консультації з науковим керівником. Опублікування наукової статті у фаховому виданні або апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях. Презентація результатів кваліфікаційної роботи магістра перед екзаменаційною комісією в день її захисту	Результативність виконаних робіт у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра. Апробація результатів дослідження кваліфікаційної роботи магістра шляхом публікації

Джерело: розроблено укладачами на основі освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес».

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

2.1. Етапи виконання кваліфікаційної роботи магістра

Перший (підготовчий) – вибір здобувачем напряму (тематики) дослідження та наукового керівника, складання і затвердження індивідуального завдання та плану кваліфікаційної роботи магістра разом з науковим керівником та затвердження їх завідувачем кафедри.

Другий (творчий) – безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти затвердженого індивідуального завдання відповідно до встановленого рішенням випускової кафедри регламенту, перевірка розділів (частин) кваліфікаційної роботи магістра науковим керівником, внесення змін здобувачем у роботу відповідно до зауважень наукового керівника та підготовка остаточної редакції тексту, обов'язкова апробація та оприлюднення результатів дослідження (публікація тез, статей, виступи на конференціях, круглих столах, впровадження у практичну чи навчальну діяльність).

Третій (прикінцевий) – перевірка кваліфікаційної роботи магістра на ознаки академічного плагіату, підготовка відгуку науковим керівником та пропозицій наукового керівника щодо оцінювання результатів; обов'язкове зовнішнє рецензування роботи рецензентом, затвердженням завідувачем кафедри; попередній розгляд (передзахист) результатів кваліфікаційної роботи магістра комісією.

Четвертий (заключний) – підготовка доповіді та ілюстративних матеріалів (презентації) до захисту кваліфікаційної роботи магістра перед екзаменаційною комісією, безпосередній захист кваліфікаційної роботи магістра, оголошення результатів захисту (оцінки) головою (одним з членів) екзаменаційної комісії.

2.2. Тематика кваліфікаційних робіт магістра

Тематика кваліфікаційних робіт магістра розробляється щорічно методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та затверджується рішенням кафедри. Кількість тем повинна перевищувати кількість студентів, яким вони пропонуються у поточному навчальному році, принаймні на 30%. Теми можуть повторюватися лише на четвертий рік після їх попереднього використання, а невикористані теми можуть пропонуватися здобувачам наступного навчального року. Відповідальність за подання на погодження завідувачу кафедри міжнародних економічних відносин тематики кваліфікаційних робіт магістра несе голова навчально-методичної комісії факультету. Напрями дослідження повинні відповідати предметній області спеціальності, урахувати вимоги стандартів вищої освіти за спеціальністю та освітньо-професійної програми, потреби науки та практики, результати науково-дослідної роботи випускової кафедри.

Вибір напрямку кваліфікаційної роботи магістра є прерогативою здобувача вищої освіти з урахуванням: власних наукових інтересів; запропонованих кафедрою напрямів та тематики наукових досліджень; особливостей бази практики або місця постійної роботи, на матеріалах яких виконується кваліфікаційна магістерська робота; можливості отримання необхідної інформації.

Здобувач вищої освіти письмово заявляє про обраний напрям кваліфікаційної роботи магістра за формою встановленого зразка (*Додаток А*). Заява здобувача вищої освіти є підставою для призначення наукового керівника. Разом із заявою щодо теми кваліфікаційної роботи магістра студент повинен заповнити бланк Згоди на обробку персональних даних та розміщення роботи в інформаційних базах даних (*Додаток Т*).

У разі неподання студентом заяви про вибір теми кваліфікаційної роботи магістра без поважної причини у встановлений термін студент вважається порушником графіку навчального процесу, і тема закріплюється на розсуд кафедри відповідно до планового розподілу педагогічного навантаження викладачів кафедри.

Здобувачу надається право запропонувати власний напрям дослідження в межах предметної області освітньо-професійної програми з обґрунтуванням доцільності його розроблення. Обговорення та прийняття рішення про затвердження такого напрямку відбувається на засіданні кафедри за участю здобувача та присутності керівника проєктної групи (гаранта) відповідної освітньо-професійної програми.

2.3. Функції кафедри, завідувача кафедри, наукового керівника та здобувача вищої освіти щодо організації виконання кваліфікаційної роботи магістра

Кафедра:

- затверджує орієнтовний графік підготовки та захисту кваліфікаційних робіт магістра на кафедрі міжнародних економічних відносин на навчальний рік;

- заслуховує на засіданнях повідомляє наукових керівників про дотримання здобувачами регламенту підготовки кваліфікаційної роботи магістра;

- ухвалює рішення про допуск або недопуск до захисту кваліфікаційних робіт магістра на підставі результатів предзахисту. У разі недопуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи магістра кафедра визначає можливість її доопрацювання у термін не пізніше ніж за п'ять робочих днів до початку роботи екзаменаційної комісії;

- за результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра рекомендує здобувачів для продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

Завідувач кафедру:

- доводить до відома здобувачів методичні рекомендації та регламент (календарний план-графік) виконання кваліфікаційної роботи магістра, на прями (тематику) робіт за спеціальністю;

- призначає наукових керівників виконавцям кваліфікаційної роботи магістра з числа професорів і доцентів кафедри з урахуванням побажань здобувача, науково-педагогічного навантаження;

- здійснює моніторинг виконання здобувачами кваліфікаційних магістерських робіт відповідно до затвердженого графіку-регламенту;

- погоджує з деканом факультету, керівниками залучених кафедр та інших структурних підрозділів закладу вищої освіти та призначає рецензентів кваліфікаційних робіт магістра з числа викладачів та науковців кафедри, суміжних кафедр, інших закладів вищої освіти;

- визначає процедуру підготовки кваліфікаційної роботи магістра та терміни її представлення для перевірки щодо ознак академічного плагіату, інформує декана факультету про порушення виконання календарного плану-графіка, що може призвести до зриву встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи магістра до захисту;

- затверджує комісію з передзахисту у складі не менше 3-х викладачів, які мають науковий ступінь та/або вчене звання і досвід керівництва кваліфікаційними роботами магістра. Очолює комісію гарант (керівник проектної групи) освітньо-професійної програми;

- призначає за погодженням з деканатом факультету дату попереднього захисту.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи магістра:

- формулює тему кваліфікаційної роботи магістра і разом зі здобувачем визначає мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження;

- надає допомогу у розробці календарного графіка роботи на весь період виконання;

- розробляє (спільно зі здобувачем) план кваліфікаційної роботи магістра, який подає на розгляд та затвердження методичній комісії факультету міжнародних економічних відносин;

- надає організаційну і науково-методичну допомогу шляхом проведення консультацій;

- контролює хід виконання роботи, вживає доречних заходів для забезпечення академічної доброчесності при виконанні здобувачем кваліфікаційної роботи;

- періодично інформує про хід виконання роботи на засіданнях кафедри;

- контролює відповідність змісту кваліфікаційної роботи магістра індивідуальному завданню, дотримання вимог оформлення кваліфікаційної роботи магістра, що визначені у відповідних положеннях та методичних рекомендаціях;

- перевіряє оформлення виконаної кваліфікаційної роботи відповідно до вимог, які ставляться до такого виду робіт;

- передає у встановленому порядку електронну версію завершеної кваліфікаційної роботи магістра для її перевірки на ознаки академічного плагіату;

- готує відгук про кваліфікаційну роботу;

- на підставі рішення кафедри про допуск кваліфікаційних робіт до захисту разом із здобувачами подає завідувачу кафедри міжнародних економічних відносин повністю виконані та перевірені кваліфікаційні роботи магістра (у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі) для їх захисту, а також перевіряє наявність всіх супровідних документів;

- підписує остаточний роздрукований варіант роботи на її титульній сторінці;

- має право бути присутнім на засіданні екзаменаційної комісії під час захисту кваліфікаційних робіт магістра, науковим керівником яких він є.

Здобувач вищої освіти:

- несе відповідальність за якість підготовленої кваліфікаційної роботи магістра, а також своєчасне, із дотриманням регламенту подання науковому керівнику розділів (частин) зазначеної роботи;

- отримує від наукового керівника консультаційну допомогу з вибору (формування) теми дослідження, структури, ключової ідеї та робочої гіпотези дослідження; опрацювання необхідних джерел за темою кваліфікаційної роботи;

- звертає увагу на зауваження наукового керівника та за відсутності суттєвих невідповідностей авторській ідеї здобувача вносить відповідні зміни до кваліфікаційної роботи магістра;

- за згодою наукового керівника подає на передзахист завершену роботу в повному обсязі в електронному вигляді, а також короткий звіт подібності – результат перевірки кваліфікаційної роботи магістра на ознаки академічного плагіату;

- за наслідками передзахисту імплементує/не імплементує в тексті роботи та погоджує з науковим керівником зауваження та рекомендації, висловлені членами комісії з передзахисту;

- не пізніше ніж за тиждень до захисту перед екзаменаційною комісією подає на випускову кафедру повністю виконану кваліфікаційну роботу магістра у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі, до якої додаються подання наукового керівника та рецензія;

- ознайомлюється зі змістом зовнішньої рецензії кваліфікаційної магістерської роботи і готує відповіді на зауваження рецензента, які обговорює з науковим керівником;

- готує і обговорює з науковим керівником доповідь та матеріали до захисту кваліфікаційної роботи магістра;

- несе відповідальність за виконання вимог до оформлення кваліфікаційної роботи магістра та її структурних елементів, дотримання вимог академічної доброчесності.

3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

3.1. Структура кваліфікаційної роботи магістра

Кваліфікаційна робота магістра складається з таких структурних елементів:

- титульний аркуш (з підписами наукового керівника, рецензента, візою завідувача кафедри «до захисту») (*Додаток Д*);
- анотація українською (*Додаток Ж*) та англійською мовами;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (розділ 1, розділ 2, розділ 3);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

Окрім самої кваліфікаційної роботи магістра, студент разом з науковим керівником повинні проконтролювати та надати до розгляду екзаменаційній комісії конверт розміром А4, в якому повинні бути:

- подання на кваліфікаційну роботу магістра (оформлює науковий керівник);
- рецензія (оформлює рецензент) (*Додаток С*);
- індивідуальне завдання до кваліфікаційної роботи магістра (оформлює здобувач з допомогою наукового керівника);
- календарний план кваліфікаційної роботи магістра (визначає та оформлює випускова кафедра) (*Додаток В*);
- диск з кваліфікаційною роботою магістра (електронна копія роботи у форматі pdf з типовою назвою файлу: dipl.Nosa_2024.pdf);

- звіт схожості, який відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи магістра, підписаний науковим керівником.

Рекомендований обсяг основної частини кваліфікаційної роботи магістра становить 70-80 сторінок тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

Для захисту кваліфікаційної роботи магістра здобувачі вищої освіти повинні опублікувати наукову статтю у фаховому виданні України (для студентів заочної форми навчання можливою є апробація результатів свого дослідження на науковій конференції).

3.2. Вимоги до структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра

Титульний аркуш роботи містить найменування міністерства, закладу вищої освіти, факультету та кафедри, де виконана робота; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву роботи; шифр і найменування спеціальності, спеціалізації; назву освітньої програми, прізвище та ініціали наукового керівника, науковий ступінь і вчене звання, місто і рік захисту кваліфікаційної роботи (*Додаток Д*).

Анотація подається українською та англійською мовами.

Анотація – узагальнений короткий виклад основного змісту кваліфікаційної роботи магістра. Анотація має містити: обґрунтування актуальності теми роботи; визначену мету, використані методи та отримані результати; рекомендації (за наявності) щодо використання та/або результати впровадження розробок або досліджень; ключові слова.

В анотації також вказуються: прізвище та ініціали здобувача; назва кваліфікаційної роботи магістра; вид кваліфікаційної роботи магістра та освітній ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва); найменування вищого навчального закладу, у якому здійснювалася підготовка; місто, рік. Обсяг анотації становить 1-2 сторінки. Наприкінці анотації наводяться

ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до десяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують у рядок через кому.

Зміст подають на початку кваліфікаційної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, зокрема вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків тощо.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень. Якщо в роботі вжита специфічна термінологія, а також використані маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого реєстру, який розміщують перед вступом.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування. Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються не більше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті під час першого згадування. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні (*Додаток Л*).

Вступ повинен містити коротку характеристику теоретичного і прикладного значення досліджуваної теми та формулювання проблеми, яку передбачалось вирішити у даній роботі.

У *вступі* (до 3 аркушів) подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи магістра, в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми висвітлює її зв'язок із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної спеціальності, галузі знань та професійної діяльності. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Якщо робота виконується у системі досліджень кафедри, коротко визначається її зв'язок із науково-дослідною темою кафедри.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи магістра відповідно до предмета та об'єкта дослідження. Мета кваліфікаційної роботи магістра зазвичай тісно пов'язана з назвою роботи й повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі. Мета і завдання дослідження формуються на основі аналізу літературних джерел і визначення актуальності теми. Мета розкривається переліком завдань, які вирішуються у кваліфікаційній роботі магістра.

Об'єкт – це процес (або явище), що породжує проблемну ситуацію, обраний для дослідження.

Предмет дослідження конкретизує проблемну ситуацію в межах об'єкта дослідження і підлягає безпосередньому вивченню у кваліфікаційній роботі магістра. Саме на нього має бути спрямована увага автора, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи магістра, вказану на титульному аркуші як її назва. Таким чином, об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. Саме на предмет дослідження спрямована основна увага здобувача освіти, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої у кваліфікаційній роботі мети, при цьому коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, або які результати отримані за їх допомогою.

У кваліфікаційних роботах вказується новизна здобутих результатів, їх теоретичне та практичне значення. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни. У роботах, що мають теоретичне значення, треба подати відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в роботах, що мають прикладне значення, треба подати відомості про практичне застосування здобутих результатів або рекомендації, як їх використати.

Наукова новизна отриманих результатів (аргументовано, коротко та чітко представляються основні наукові положення, які виносяться на захист, із зазначенням відмінності одержаних результатів від відомих раніше).

Апробація результатів дослідження. У кваліфікаційних роботах вказують, на яких наукових конференціях, семінарах, нарадах тощо були оприлюднені результати досліджень, а також у яких статтях, наукових журналах опубліковані результати досліджень, викладені в кваліфікаційній роботі.

Вступ доцільно писати після завершення роботи над розділами, які розкривають зміст кваліфікаційної роботи.

За наявності у вступі може також вказуватися практичне значення отриманих результатів - надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх практичного використання.

Інформаційна база включає фактичний матеріал на основі якого виконана наукова робота. Тут дається характеристика основних джерел отримання інформації (офіційних, наукових, літературних, бібліографічних), а також вказуються інтернет-ресурси.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Основна частина кваліфікаційної роботи магістра містить методологію дослідження, описує основні етапи проведених теоретичних та експериментальних досліджень.

Основна частина кваліфікаційної роботи поділяється на розділи, підрозділи, пункти та підпункти, що мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

Кількість розділів та їх наповнення встановлюються в залежності від характеру роботи та поставлених задач. Назви розділів формулюють предметно, відповідно до задач, що вирішуються. Кожний розділ складається з підрозділів, пунктів, які можуть ділитися на підпункти. Між структурними частинами роботи повинен просліджуватися чіткий логічний зв'язок, тобто розділи мають бути пов'язані між собою і починатися з короткого опису питань, що розкриваються в даному розділі в їхньому взаємозв'язку з попередніми і наступними розділами. У кінці кожного розділу обов'язково формулюють висновки

із стислим викладенням наукових і практичних результатів тієї частини дослідження, що була розглянута у розділі.

За складністю, розділи кваліфікаційної роботи мають відповідати вимогам освітнього рівня магістра.

Слід пам'ятати, що кваліфікаційна робота магістра – не просто сукупність розділів та підрозділів, усі складові мають бути логічно пов'язані, а за змістом відповідати темі дослідження і повністю її розкривати.

Зміст розділів основної частини кваліфікаційної роботи повинен передбачати:

- огляд літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи і вибір напрямків досліджень;
- виклад загальної методики та основних методів досліджень;
- експериментальну частину та методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні та/або експериментальні дослідження;
- аналіз та узагальнення результатів досліджень.

У огляді використаних літературних джерел (перший розділ) здобувач вищої освіти повинен окреслити основні етапи розвитку наукової думки за даною проблемою. Стисло та критично висвітлюючи здобутки попередників, він повинен визначити ті питання, що залишилися невирішеними і визначити своє місце у розв'язанні проблеми.

У другому розділі, як правило, обґрунтовується вибір напрямку дослідження, наводяться методи вирішення завдань та їх порівняльні оцінки, розробляється загальна методика проведення досліджень. У теоретичних роботах розкриваються методи розрахунків, гіпотези, що розглядають тощо, у прикладних (експериментальних) – принципи дії та характеристики розробленого програмного забезпечення, обладнання, оцінки похибок вимірювань тощо.

У наступних розділах кваліфікаційної роботи з вичерпною повнотою викладаються результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розробку проблеми. Автор кваліфікаційної роботи повинен

давати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, вірогідності отриманих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних та зарубіжних розробок, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень, тощо

Кваліфікаційна робота магістра, яка виконується за освітньо-науковою програмою, має містити науково-дослідницький розділ. Зміст розділу рекомендується поєднувати з науковою проблематикою кафедри, на якій виконувалась робота, з акцентом на майбутню професійну діяльність.

Необхідно підготувати висновки до кожного розділу кваліфікаційної роботи магістра.

У висновках викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати кваліфікаційної роботи магістра, вказуються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою роботи. Висновки мають містити відповіді на всі завдання, поставлені у вступі. Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх надійність, викласти рекомендації щодо їх використання.

Список використаних джерел містить бібліографічні посилання на використані джерела. Список використаних джерел у роботі оформляється згідно вимог актуальної версії Національного стандарту України ДСТУ «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Список використаних джерел формується одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті кваліфікаційної роботи;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Список використаних джерел для кваліфікаційної роботи магістра має становити не менше 50 найменувань. Обов'язковим є використання іноземної літератури, яка має становити лівову частину списку.

Неприйнятним є використання наукових, академічних текстів російською мовою, які видані російськими університетами й академічними установами, авторами, які мають російське громадянство або є юридичними особами, що працюють у країні-агресорці.

Додатки розміщуються після списку використаних джерел. Вони мають включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (таблиці, графіки, глосарії, методики, ілюстрації, рекомендації та акти щодо впровадження) і наводяться тільки в разі необхідності, якщо ця інформація не може бути поміщена безпосередньо у тексті роботи.

Завершуючи написання кваліфікаційної роботи магістра, необхідно прочитати її, звернути особливу увагу на взаємозв'язок між частинами, літературну редакцію, виправлення помилок та опечаток, повтори, суперечності, невдало підібрані порівняння тощо. Особливо детальної перевірки потребують цитати, цифри та бібліографічні посилання, які обов'язково мають бути достовірними.

3.3. Технічні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра

Кваліфікаційна робота магістра викладається грамотною українською мовою, науковим стилем, чітким, без ліричних та емоційних відступів, орфографічних і граматичних помилок, а виправлення (нечисленні) мають бути зроблені акуратно чорною пастою або чорнилом. Не може містити повторів та бути перевантажена цитатами. Неприпустимо без посилань і цитування використовувати матеріали з літературних джерел та мережі Інтернет. Відповідальність за це несе автор кваліфікаційної роботи, а його керівник повинен вказати на це в разі виявлення.

Кваліфікаційну роботу магістра друкують на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу з використанням шрифтів текстового редактора Word (наприклад, Times New Roman) розміром 14 пунктів (мінімальна висота шрифту 1,8 мм). Текст кваліфікаційної роботи магістра необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє – не менше 2 см, нижнє – не менше 2 см, правє – не менше 1 см, лівє – не менше 2,5-3 см. Схеми, графіки, рисунки та формули виконують відповідними засобами текстових редакторів. Абзац у тексті – 1,25.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи магістра поділяють на розділи, підрозділи. Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи магістра («ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») друкують великими літерами симетрично набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка розділів, підрозділів не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено.

Відстань між назвою підрозділу, попереднім та подальшим текстом має бути не менше ніж два рядки. Не можна розміщувати назву підрозділу, пункту й підпункту в нижній частині аркуша, якщо після неї вміщено лише один рядок тексту або жодного.

Кожен структурний елемент кваліфікаційної роботи магістра необхідно починати з нової сторінки. На першому (титульному) аркуші кваліфікаційної роботи магістра номер сторінки не зазначають, але враховують при нумерації загальної кількості сторінок. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків (не малюнків), таблиць, формул проставляють арабськими цифрами без знака №. Додатки не входять до загального обсягу кваліфікаційної роботи магістра, але нумеруються наскрізною нумерацією. Нумерація сторінок: у правому верхньому кутку; починати проставляти нумерацію сторінок варто зі вступу.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують його назву і також крапку не ставлять. Слово «РОЗДІЛ» і його назву розміщують у центрі сторінки (без абзацного відступу). Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, «3.1 Удосконалення механізму ...». Номер і заголовки підрозділу починають з абзацного відступу.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

1.1. Сутність міжнародної торгівлі як елемента системи світогосподарських зв'язків

...

Висновки до розділу 1

...

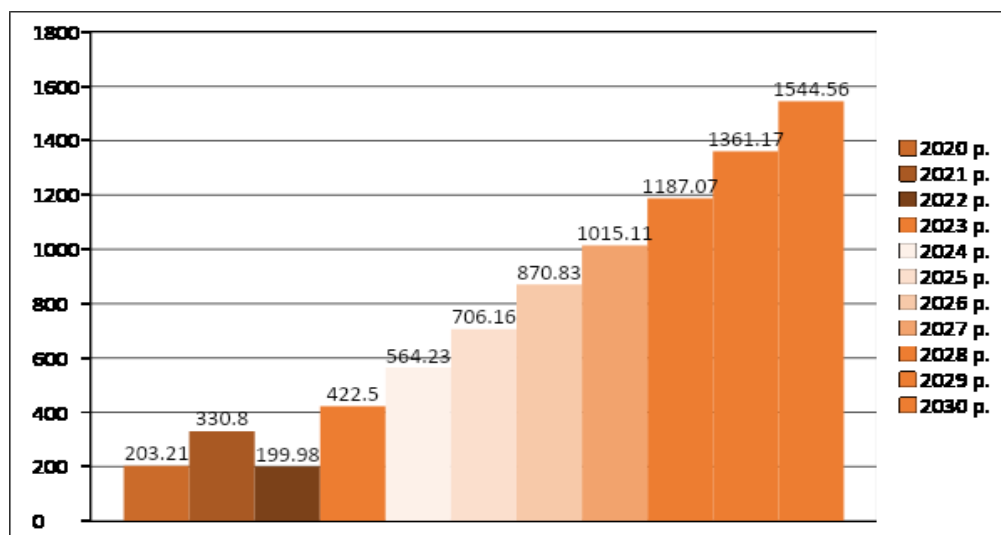
Правила посилання та цитування. Посилання в тексті кваліфікаційної роботи магістра на використані літературні джерела треба зазначити порядковим номером за переліком посилань та сторінкою, виділеними квадратними дужками, наприклад «...у роботі [4, с.7] ...». Якщо посилання здійснюється відразу на декілька джерел, вони відокремлюються одне від одного крапкою з комою, наприклад «...у роботі [6; 7; 8-10]; [15, с. 28-29]...».

Правила подання ілюстрацій. Усі типи ілюстрацій (ескізи, діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки, креслення тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок». Рисунок подають одразу після тексту, де вперше посилання на нього, або якнайближче до нього на наступній сторінці, а за потреби

– у додатках. Графічний матеріал повинен мати тематичну назву, яку розміщують під ним з вирівнюванням по ширині сторінки із виділенням жирним шрифтом. Одразу під назвою подається посилання на джерело.

Усі рисунки нумерують наскрізно арабськими цифрами, крім рисунків у додатках. Нумерація їх зазвичай буває наскрізною в межах розділу. У цьому разі номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка в цьому розділі, які відокремлюють крапкою, наприклад «Рисунок 3.2» – другий рисунок третього розділу. Якщо рисунки створені не автором роботи, то, подаючи їх у роботі, треба дотримуватися вимог чинного законодавства України про авторське право. На кожен розміщений у кваліфікаційній роботі магістра рисунок обов’язково робляться його підпис, що містить порядкові номери, під якими рисунки поміщені у кваліфікаційній роботі магістра. Обов’язково робити опис рисунку і не варто оформляти опис як самостійні фрази, у яких лише повторюється те, що зазначається в підписі. У тому місці, де мова йде про назву, пов’язану з рисунком, і де потрібно послатися на неї, розміщують посилання або у вигляді взятого в круглі дужки виразу «(рис. 1.3)», або на зразок вислову: «...як це показано на рис. 1.3», або «...як це видно з рис. 1.3». У тексті спочатку йде опис на рисунок, а потім сам рисунок.

Приклад:

**Рисунок 3.7. Ринок штучного інтелекту в Україні в 2020-2030 рр.
млн дол. США**

Джерело: складено автором на основі [69].

Якщо в рисунках інформація подана на іноземній мові, то потрібно її перекласти на українську мову. Після посилання на рисунок з нового рядка зліва пишемо слово Примітка і всі терміни на іноземній мові, які відображені на рисунку перекладаємо на українську мову для чіткого розуміння рисунка.

Рисунки використовуються в роботах, коли потрібно зобразити предмет таким, яким ми його сприймаємо, але без зайвих деталей і подробиць. За допомогою рисунка можна з великим ступенем наочності зобразити форму, структуру й розташування предметів. Він допомагає відкинути все непотрібне, що заважає зрозуміти сутність справи, і виділити основні частини зображуваного, показати механізм або його деталь у розрізі. Всі рисунки у роботі повинні бути виразними та чіткими.

Подання таблиць. Кваліфікаційна робота магістра супроводжується значними обсягами цифрового матеріалу, який необхідно групувати в таблиці. За змістом таблиці поділяються на неаналітичні та аналітичні. У неаналітичних таблицях наводять дані статистичного характеру, які ілюструють те чи інше економічне явище. Аналітичні таблиці є результатом оброблення й аналізу статистичних або числових показників, які, наприклад, отримані в результаті модельного експерименту. Після таких таблиць робиться узагальнення про нове (отримане) знання, яке вводиться до тексту словами: «табл. 1.2 дає змогу зробити висновок, що...», «з табл. 1.3 видно, що...» тощо.

Таблицю варто розмішувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на початку наступної після посилання сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи. Таблиці нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводять у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад: Таблиця 3.1 – перша таблиця третього розділу. Назву таблиці друкують з великої літери і розмішують над таблицею з абзацного відступу. Назва повинна бути стислою і відображати зміст таблиці. Текст у таблиці друкується 12 шрифтом, в окремих випадках – 10-11 шрифтом, інтервал між рядками 1,0, відступи не допускаються.

Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка складається з позначення додатка та порядкового номера таблиці в додатку, відокремлених крапкою.

Якщо у роботі таблиця розірвана і розміщена на 2-х сторінках, то при перенесенні частини таблиці на іншу сторінку пишуть справа зверху «Продовження табл...». Також на наступну сторінку переносять заголовки стовпчиків таблиці або їх цифрове відображення. Таблиці повинні бути оформлені у Word-документі. Таблиці у вигляді фотографій не допускаються у роботі. Якщо в таблиці інформація зазначена на іноземній мові, то потрібно її перекласти на українську мову.

Обов'язковим є посилання на джерело. Джерело може зазначатися у кваліфікаційній роботі магістра так: – або одразу після назви таблиці у квадратних дужках, наприклад, [10, с. 8]; – або під назвою таблиці пишеться слово «Джерело», ставиться двокрапка і у квадратних дужках вказується джерело. Якщо таблиця складена самостійно, то під назвою таблиці пишеться слово *Джерело*, ставиться двокрапка та пишеться: складено або розроблено автором, або: за даними, або на основі (певних джерел, якими автор керувався при складенні таблиці або розробленні конкретного рисунка).

Наприклад:

У табл. 2.6 показано найвищі та найнижчі позиції країн у світовому рейтингу конкурентоспроможності 2019-2023.

Таблиця 2.6

**Світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності країн у
2019-2023 рр. (найвищі та найнижчі позиції)**

Країна	Місце в рейтингу				
	2019	2020	2021	2022	2023
США	1	1	1	2	1
<i>Нідерланди</i>	6	7	7	6	2
Сінгапур	2	2	5	4	3
<i>Данія</i>	4	3	4	1	4
Швейцарія	5	6	6	5	5
Південна Корея	10	8	12	8	6

Швеція	3	4	3	3	7
Фінляндія	7	10	11	7	8
Тайвань	13	11	8	11	9
Гонг Конг	8	5	2	9	10

Аргентина	59	59	61	59	61
Колумбія	58	61	59	60	62
Монголія	62	62	62	62	63
Венесуела	63	63	64	63	64

Джерело: складено автором на основі [48].

Усі дані, що наводяться в таблицях, повинні бути достовірними, однорідними й порівнюваними, в основі їхнього групування повинні лежати істотні ознаки. У тексті спочатку йде посилання на таблицю, а потім сама таблиця, а не навпаки.

Правила наведення формул. Формули та рівняння розміщують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння має бути залишено не менше одного вільного рядка. Формули і рівняння в роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) треба нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Формули у кваліфікаційній роботі магістра повинні бути виконані у редакторі формул Microsoft Equation, рисунки – за допомогою текстових редакторів Microsoft Excel або Microsoft Graph. Рисунки у вигляді фотографії екрану допускаються лише у тому випадку, якщо вони оформлені українською мовою, а їх самостійна побудова у вигляді стандартного забезпечення Microsoft Excel не є можливою.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою. Наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер проставляють на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні в рядку. Номер, який не вміщується в рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули.

Формули – різновиди наведеної раніше основної формули – допускається нумерувати арабською цифрою і малою літерою кирилиці, яка має бути написана разом з цифрою. Наприклад: (1.4а), (1.4б).

Оформлення посилань на номери формул у тексті відбувається так. При посиланнях на будь-яку формулу її номер ставлять у тій само графічній формі, що і після формули, тобто арабськими цифрами в круглих дужках. Наприклад: у формулі (3.7); з рівняння (5.1) випливає...

Якщо посилання на номер формули розміщене всередині виразу, укладеного в круглі дужки, то їх рекомендується замінити квадратними дужками. Наприклад: Використовуючи вираз для оцінки ефективності експорту [див. формулу (14.3)], одержуємо...

Оформлення списку використаних джерел. До списку використаних джерел включають бібліографічні описи літератури та джерел інформації мовою тексту видання. Бібліографічний апарат кваліфікаційної роботи магістра складається з бібліографічного списку (списку використаних джерел) і бібліографічних посилань. Повнота бібліографічного списку і посилань указує на ступінь ознайомлення автора кваліфікаційної роботи магістра з наявною літературою щодо проблеми дослідження. Приклади оформлення бібліографічного опису різних видів літературних джерел (відповідно до ДСТУ 8302:2015) наведено у Додатку М.

Оформлення додатків. Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи магістра на наступних сторінках у порядку появи посилань на них у тексті. Додатки не входять до загального обсягу кваліфікаційної роботи магістра, але нумеруються наскрізною нумерацією. У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги з нормативних актів і документів, звіти, окремі інструкції/положення/правила, результати соціологічних опитувань, громіздкі таблиці, рисунки тощо, подання яких у тексті роботи недоцільне через великий обсяг. Кожний додаток починається з нової сторінки. По центру зазначається слово ДОДАТКИ, далі на цій само сторінці починається Додаток А, який пишеться в правому кутку 14 шрифтом. Наступні додатки

продовжуються відповідно до літер алфавіту. Додатки варто позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, Е, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, Додаток А, Додаток Б і т. д. Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є в тексті додатку, варто нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рисунок В.3 – третій рисунок додатку В; таблиця Д.2 – друга таблиця додатку Д; формула (В.1) – перша формула додатку В.

Джерела, що цитують тільки в додатках, повинні розглядатися незалежно від тих, які цитують в основній частині тексту, і мають бути перераховані наприкінці кожного додатку в переліку посилань. Якщо в роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення й оформлюється згідно з вимогами до документа цього виду, його копію вміщують у роботі без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «ДОДАТОК __» і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки.

4. ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ

Кваліфікаційна робота магістра підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного ДВНЗ «Ужгородський національний університет» програмного продукту. Результати перевірки треба представити у вигляді звіту схожості, який відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи магістра. Відповідно до Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет», затвердженого Вченою радою ДВНЗ «УжНУ» (протокол №3 від 23 лютого 2017 року) та введеного в дію наказом від 03 березня 2017 №409/01-17, встановлено такий порядок збору та перевірки кваліфікаційних робіт магістра на наявність запозичень (плагіату):

1) перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється науковим керівником або відповідальною особою (експертом) від факультету і закінчується не пізніше ніж за 14 днів до захисту роботи;

2) кваліфікаційні роботи магістрів мають подаватися на перевірку в електронному варіанті у форматі Документ Word (*.doc, *.docx) або Portable Document Format (PDF);

3) кваліфікаційна робота магістра, яка має не менше ніж 70% оригінального тексту, може бути допущена до захисту (не більше 30% схожості);

4) експерт/відповідальна особа після перевірки роботи на наявність запозичень має надіслати на корпоративну пошту науковому керівнику звіт схожості. Цей звіт студент роздруковує та подає на підпис науковому керівнику. Науковий керівник власноруч підписує звіт про наявність запозичень із зазначенням «відомості вірні» і тим самим засвідчує достовірність даних. Звіт друкується в обсязі 1 сторінки, де вказано прізвище та ініціали студента і відсоток запозичень.

На основі аналізу результатів перевірки кваліфікаційної роботи магістра на наявність запозичень (плагіату) завідувач кафедри та науковий керівник приймають рішення щодо допуску роботи до захисту.

При недостатньому рівні унікальності кваліфікаційна робота магістра потребує доопрацювання та повторної перевірки не пізніше ніж за 10 днів до захисту роботи.

5. РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Рецензенти призначаються завідувачем випускової кафедри з числа викладачів та науковців кафедри, суміжних кафедр, інших вищих навчальних закладів.

У офіційній рецензії, яка подається у друкованому вигляді та за підписом рецензента наголошується актуальність теми, міститься короткий, але глибокий розбір змісту кваліфікаційної роботи магістра з виокремленням конкретних дискусійних питань та зауважень.

Аналізуючи основну частину кваліфікаційної роботи магістра, рецензент встановлює, якою мірою випускнику вдалося виявити невирішені проблеми, відзначає особистий внесок автора в їх вирішення. Рецензент відзначає позитивні та негативні сторони роботи. Разом з тим рецензент встановлює, чи повністю автор розкрив зміст теми, чи переконливо обґрунтував свої пропозиції, що можна було додатково зробити для більш аргументованого обґрунтування своїх пропозицій, для більш глибокого вивчення теоретичних положень (*Додаток С*).

6. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Випускна кваліфікаційна робота магістра є складовою державної атестації, підсумковою індивідуальною письмовою науково-дослідною роботою, яка дає змогу отримати комплексне уявлення про рівень засвоєння теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю. Кваліфікаційна робота магістра є обов'язковою освітньою компонентою на завершальному етапі навчання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» для присвоєння кваліфікації «магістр». У кваліфікаційній роботі магістра здобувач освітнього ступеня повинен продемонструвати глибокі знання з певного наукового напрямку, володіння навичками наукового дослідження, здатність мислити, аналізувати, узагальнювати і робити висновки.

Кваліфікаційна робота виконується державною мовою. Здобувачі з числа іноземних громадян та осіб без громадянства та здобувачі, які проходили навчання в університеті з викладанням навчальних дисциплін іноземною мовою можуть виконувати роботу мовою навчання.

Кваліфікаційна робота може виконуватися в університеті, на підприємствах, в організаціях, наукових та інших установах з обов'язковим керівництвом з боку викладача кафедри.

За результати кваліфікаційної роботи та достовірність усіх даних відповідальність покладається на здобувача вищої освіти – автора роботи.

Керівник кваліфікаційної роботи за погодженням із завідувачем кафедри визначає терміни періодичної звітності здобувача про виконання кваліфікаційної роботи.

Завершена кваліфікаційна робота, підписана здобувачем, подається на кафедру в друкованому варіанті та в електронному варіанті надсилається на електронну адресу кафедри. Електронний варіант роботи має бути ідентичний друкованому.

Кваліфікаційна робота повинна бути представлена на кафедру не пізніше як за два тижні до захисту.

Науковий керівник направляє кваліфікаційну роботу здобувача для перевірки на наявність ознак академічного плагіату та оригінальність (унікальність) відповідальній особі від кафедри або факультету.

Відповідальна особа за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення перевіряє основну текстову частину кваліфікаційної роботи на наявність ознак академічного плагіату та оригінальність (унікальність) і за результатами перевірки основної текстової частини кваліфікаційної роботи формує звіт подібності та передає його науковому керівникові.

Науковий керівник готує письмовий відгук на кваліфікаційну роботу. У відгуку відображається висновок керівника щодо ступеня та рівня виконання поставлених завдань, досягнення запланованих програмних результатів навчання. Керівник у відгуку оцінку кваліфікаційної роботи не пропонує, а тільки рекомендує допустити або не допустити її до захисту в екзаменаційній комісії.

Попередній захист проводиться на засіданні комісії, склад і терміни роботи якої встановлюються розпорядженням завідувача кафедри.

Комісія з попереднього захисту кваліфікаційних робіт у присутності керівника роботи, який надає комісії кваліфікаційну роботу та звіт подібності, спілкується зі здобувачем освіти щодо кваліфікаційної роботи, аналізує відповідність кваліфікаційної роботи встановленим вимогам щодо її змісту та структури, аналізує звіт подібності за результатами перевірки основної текстової частини кваліфікаційної роботи на оригінальність (унікальність) та відсутність академічного плагіату та робить висновок щодо відповідності роботи нормам академічної доброчесності тощо.

За результатами попереднього захисту кваліфікаційної роботи комісія приймає одне з таких рішень:

- про готовність роботи до захисту;
- про необхідність доопрацювання роботи (окремих розділів, додаткових матеріалів, коригування посилань, цитувань тощо) та визначає терміни повторного розгляду роботи;
- про неготовність кваліфікаційної роботи до захисту (якщо кваліфікаційна робота не відповідає затвердженій темі, вимогам щодо змісту та оформ-

лення; не містить результатів досліджень, обґрунтованих висновків та/або пропозицій; комісією встановлено факт академічного плагіату або інших порушень академічної доброчесності).

Після отримання позитивного висновку комісії з попереднього захисту кваліфікаційних робіт, науковий керівник передає кваліфікаційну роботу разом з письмовим відгуком та звітом подібності завідувачу кафедри.

Рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту в екзаменаційній комісії приймається на засіданні кафедри, що підтверджується відповідною резолюцією та візою завідувача кафедри на кваліфікаційній роботі.

Кваліфікаційна робота, допущена до захисту, направляється завідувачем кафедри на рецензію (*Додаток С*) у встановленому на кафедрі або факультеті/інституті порядку. Кваліфікаційну роботу рецензує один рецензент.

Рецензент оцінює, якою мірою кваліфікаційна робота відповідає вимогам, що пред'являються до структури та оформлення роботи, пропонує її оцінку.

Рецензія повинна містити повну експертизу рукопису та конкретну пропозицію щодо оцінки роботи за диференційованою шкалою, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. При цьому рецензент обов'язково повинен охарактеризувати актуальність теми, наукову, теоретичну та/або прикладну цінність роботи, можливість впровадження, новизну одержаних результатів і висновків, зробити, у разі потреби, відповідні зауваження та рекомендації.

Негативна оцінка не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Завідувач кафедри, не пізніше як за день до захисту, подає для ознайомлення голові екзаменаційної комісії кваліфікаційну роботу, подання щодо захисту кваліфікаційної роботи (*Додаток Р*), рецензію (*Додаток С*) та звіт подібності.

Порядок захисту кваліфікаційних робіт визначається Положенням про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» та Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», що затверджуються Вченою радою Університету.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи, як правило, не повинна перевищувати 30 хв. Упродовж 7-10 хвилин здобувач у своїй доповіді повинен обґрунтувати доцільність кваліфікаційної роботи магістра, доповісти про її об'єкт і предмет, мету та завдання дослідження, основні його результати, викласти висновки і пропозиції. Доповідь рекомендується супроводжувати коментарем ілюстративних матеріалів або слайдів презентації. Текст доповіді здобувача екзаменаційній комісії не надається.

Кваліфікаційна робота магістра оцінюється членами екзаменаційної комісії на закритому засіданні. При цьому враховують якість виступу здобувача, значимість виконаної роботи та ступінь її впровадження в практику, повноту відповіді на поставлені запитання, рівень теоретичної і практичної підготовки здобувача, якість та ілюстративність оформлення кваліфікаційної роботи, відгук наукового керівника і зміст зовнішньої рецензії.

Завершенням захисту є оголошення одним з членів екзаменаційної комісії результатів оцінки захисту кваліфікаційної роботи магістра. У разі незадовільної оцінки здобувач відраховується з університету з правом захисту кваліфікаційної роботи магістра з урахуванням окремої процедури допуску.

Кваліфікаційні роботи зберігаються на випускових кафедрах університету протягом п'яти років з дня їх успішного захисту, після чого списуються у встановленому порядку.

Захищені кваліфікаційні роботи розміщуються на офіційному сайті університету або його структурного підрозділу, або у репозитарії університету.

Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА АТЕСТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінювання якості виконання та захисту кваліфікаційної роботи магістра здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Таблиця 3

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра

Якісні критерії оцінювання тексту кваліфікаційної роботи магістра та її захисту	Шкала оцінювання в балах
<i>Змістові аспекти кваліфікаційної роботи магістра</i>	
<p>Вступ: обґрунтування актуальності обраної теми, визначення мети та завдань її дослідження, об'єкта, предмета, методів дослідження, аналіз останніх досліджень і публікацій, інформаційної бази дослідження та відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів</p>	<p>0 – побудова кваліфікаційної роботи магістра не відповідає цілям та завданням дослідження, об'єкт і предмет дослідження не визначені або не відповідають темі; відсутні актуальні джерела, література застаріла, переважна кількість - навчальні видання;</p> <p>6 – побудова роботи частково відповідає поставленим меті й завданням, актуальність теми подана як констатація, логіка роботи витримана не повністю; використано обмежену кількість джерел, відсутні актуальні полемічні публікації, наявні лише вітчизняні видання, навчальна література становить 50% опису;</p> <p>8 – побудова роботи в цілому є логічною, формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, висновків мають несуттєві змістові або редакційні недоліки; використано значну кількість зарубіжних та вітчизняних бібліографічних джерел, що опубліковані у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 30% опису;</p> <p>10 – побудова є логічною, взаємоузгоджені формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань, висновків, актуальність обґрунтована та пов'язана з об'єктом дослідження; використано велику кількість зарубіжних та вітчизняних бібліографічних джерел, що опубліковані у фахових виданнях, навчальна література становить не більше 10% опису.</p>
<p>Розділ 1 - теоретичний: рівень аналізу та повноти розгляду, теоретичних концепцій, понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; якість аналізу бібліографічних джерел, достатність глибини теоретичних досліджень за темою; цінність теоретичних висновків</p>	<p>0 – критичні зіставлення та узагальнення відсутні, поняття не визначені;</p> <p>6 – обмежений аналіз понятійного апарату (одне-два визначення), відсутні критичні зіставлення та узагальнення різних підходів до постановки та розв'язання проблеми або вони некоректні;</p> <p>8 – основні поняття здебільшого визначено, але не завжди наявні критичні зіставлення та узагальнення різних поглядів науковців/фахівців;</p> <p>10 – визначено основні поняття, наявні критичні зіставлення та узагальнення різних поглядів.</p>

<p>Розділ 2 - аналітичний: якість та глибина проведених економічних досліджень із застосуванням аналітичних розрахунків, якісного та кількісного аналізу; відповідність методів і засобів досліджень меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації отриманих результатів дослідження</p>	<p>0 – простий переказ відомостей, інформацію щодо стану компанії та/або галузі подано хаотично, без будь-якого аналізу та упорядкування;</p> <p>5 – інформацію опрацьовано частково, методи економічного аналізу застосовані без усвідомлення здобувачем їх призначення та результатів;</p> <p>10 – проведений аналіз відповідає в цілому вирішенню поставлених завдань, дозволяє дослідити визначену проблему, є окремі недоліки в опрацьованні отриманих результатів, некоректності чи помилки у представленому аналізі або інтерпретації його результатів;</p> <p>15 – проведено ґрунтовний аналіз проблеми, свідомо та обґрунтовано обрано доцільні методи дослідження та надано авторські коментарі щодо його результатів.</p>
<p>Розділ 3 - практично-рекомендаційний: оцінка результатів досліджень; обґрунтування напрямів удосконалення досліджуваної проблеми; можливість впровадження результатів дослідження. Наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем; рівень обґрунтування запропонованих рішень</p>	<p>0 – відсутня оцінка результатів досліджень, пропозиції не обґрунтовано, альтернативні підходи до вирішення проблем не зазначено;</p> <p>5 – є певна оцінка результатів досліджень, проте має місце обмеженість обґрунтування пропозицій, альтернативні підходи до вирішення проблем не зазначено;</p> <p>10 – наведено конструктивні пропозиції у цілому, альтернативні підходи до вирішення проблеми, визначено очікувані результати запропонованих дій, проте не завжди є достатнім чи коректним обґрунтування пропозицій;</p> <p>15 – пропозиції обґрунтовано кількісними та/або якісними розрахунками, надано рекомендації щодо впровадження, визначено очікувані результати запропонованих дій з достатнім та коректним обґрунтуванням.</p>
<p>Висновки проведеного дослідження: чіткість та обґрунтованість висновків, їх практичне значення та можливості реалізації</p>	<p>0 – висновки наведено як фрагменти тексту роботи, антоція; відсутнє обґрунтування, не мають практичного значення</p> <p>6 – є певне обґрунтування висновків, проте вони нечіткі, не зрозуміло, чи можливо реалізувати запропоновані рішення</p> <p>8 – висновки достатньо чіткі та обґрунтовані, проте реалізувати пропозиції можна лише частково</p> <p>10 – висновки чіткі, обґрунтовані, мають практичне значення та можуть бути реалізовані</p>
<p>Оформлення роботи та дотримання графіку виконання кваліфікаційної роботи магістра: розвиненість мови викладення інформації, дотримання в тексті правил оформлення рукопису та посилань на використані джерела, норм етики цитування; дотримання графіку виконання роботи, своєчасне виправлення недоліків, урахування зауважень наукового керівника</p>	<p>0 – текст кваліфікаційної роботи не відповідає встановленим вимогам, стиль не є науковим, допущено стилістичні та граматичні помилки; відсутні посилання на джерела літератури; графік виконання роботи не дотримано.</p> <p>6 – текст оформлено з окремими порушеннями вимог оформлення таблиць, рисунків; наявні окремі стилістичні та граматичні помилки; посилання на використані джерела є, але незначна кількість; графік виконання роботи частково дотримано.</p> <p>8 – текст оформлено із дотриманням вимог, наявні незначні стилістичні порушення; дотримано правила оформлення рукопису та посилань на використані джерела, частково дотримано графік виконання роботи, наявні окремі не виправлені зауваження керівника на момент попереднього захисту.</p>

	10 – текст відповідає вимогам повністю, дотримано правила оформлення рукопису та посилань на використані джерела, норми етики цитування; дотримано графік виконання роботи, своєчасно виправлено недоліки, ураховано зауваження наукового керівника.
Якість захисту результатів дослідження	
Доповідь (логіка побудови доповіді): уміння чітко, з дотриманням регламенту, ясно та стисло викласти результати дослідження, використовуючи сучасну економічну термінологію та уникаючи загальних слів, а також мету, основні результати аналізу, висновки	0 – доповідь не підготовлена, здобувач не спроможний викласти результати дослідження; 6 – логіка доповіді не відпрацьована, здобувач плутано та непорядковано викладає результати, порушує регламент; 8 – доповідь логічно побудована, викладення результатів включає деталі, які виходять за межі теми дослідження, має місце перевищення регламенту; 10 – доповідь логічно побудована, викладення результатів стисле та зрозуміле, регламент дотримано
Відповіді на запитанні: повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на запитання, уміння аргументовано захищати свої пропозиції, думки та погляди. Наявність апробації результатів дослідження/ публікації.	0 – здобувач не може дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію; 5 – здобувач дає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на усі поставлені питання, допускає помилки у визначенні ключових понять; 10 – здобувач у цілому відповідає на поставлені запитання, але в окремих випадках допускає неточності або відчуває невпевненість; 15 – здобувач дає повні ґрунтовні відповіді на усі запитання, здатен аргументувати та захищати свою позицію; наявна апробація/публікація.
Організація презентації: використання та якість підготовки ілюстративних матеріалів, володіння культурою презентації	0 – ілюстративні матеріали не використано; 1 – ілюстративні матеріали низької якості, в організації презентації має місце невпевненість; 3 – презентація чітко організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди подано посилання в доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями; 5 – презентація чітко організована, доповідь супроводжується посиланням на усі представлені ілюстративні матеріали.
Максимальна підсумкова балова оцінка змісту та захисту результатів кваліфікаційної роботи магістра	100

Атестація у формі захисту кваліфікаційних робіт магістра є підсумковою формою контролю за освітньо-професійним рівнем магістр згідно з освітньо-професійними програмами «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес».

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснюється екзаменаційною (кваліфікаційною) комісією після завершення навчання на певному рівні з метою встановлення фактичної відповідності рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти та освітньої програми.

Екзаменаційна комісія створюється як єдина для всіх форм навчання з кожної освітньої програми. За наявності більше двох академічних груп здобувачів за поданням завідувача кафедри, яке попередньо погоджене з гарантом освітньої програми, розпорядженням декана факультету може бути створено кілька комісій для однієї освітньої програми. До складу екзаменаційної комісії можуть бути включені представники роботодавців та їх об'єднань. Порядок формування та діяльності екзаменаційної комісії регламентовано Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Кваліфікаційна магістерська робота до захисту НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ, якщо:

- роботу представлено науковому керівникові на перевірку для технічного визначення рівня запозичень, попередній захист або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених регламентом;
- кваліфікаційна робота магістра написана на тему, яка своєчасно не була затверджена методичною комісією;
- у разі виявлення програмними продуктами перевірки, які використовуються в університеті, на ознаки академічного плагіату запозиченої інформації без належного оформлення посилань більше 30%;
- структура та оформлення кваліфікаційної роботи магістра не відповідає вимогам;
- у роботі відсутнє економічне обґрунтування запропонованих заходів;
- кваліфікаційна робота магістра не переплетена у тверду палітурку, не-дбало оформлена.

Рішення щодо підсумкової, диференційованої оцінки загального оцінювання кваліфікаційної роботи магістра приймається більшістю голосів членів екзаменаційної комісії та визначається **як сума обох складових оцінювання і фіксується у протоколі засідання відповідної комісії, її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає**. Повторний захист випускної кваліфікаційної роботи магістра з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Якщо захист кваліфікаційної роботи магістра визнається незадовільним, екзаменаційна комісія встановлює, чи може студент представити до повторного захисту ту саму роботу з відповідним доопрацюванням, що визначає екзаменаційна комісія, чи він повинен розробити нову тему, яка пропонується випусковою кафедрою. Про що в протоколах проводиться відповідний запис. Повторний захист дозволяється тільки під час наступного терміну роботи екзаменаційної комісії протягом трьох років після закінчення університету.

Шкали оцінювання атестації здобувачів вищої освіти наведені в таблиці 4.

Таблиця 4

100-бальна шкала	Національною шкала	Шкала ECTS
90-100	відмінно	A
82-89	добре	B
74-81		C
64-73	задовільно	D
60-63		E
35-59	незадовільно з можливістю доопрацювання роботи та повторним захистом у строки визначені відповідним положенням	FX
0-34	незадовільно з можливістю написання нової роботи та повторним захистом у строки визначені відповідним положенням	F

8. ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Кваліфікаційна магістерська робота опрацюється у тверду обкладинку в такий спосіб, щоб листи не випадали, щоб їх не можна було виймати без пошкодження. Здобувач разом із науковим керівником подає завідувачу кафедри міжнародних економічних відносин повністю виконану та переврену кваліфікаційну роботу магістра у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі для її захисту, а також перевіряє наявність всіх супровідних документів. Після публічного захисту кваліфікаційних робіт магістрів випускова кафедра зберігає їх паперові та електронні версії, а також опубліковує їх на інфо-центрі факультету міжнародних економічних відносин.

Порядок зберігання кваліфікаційних магістерських робіт, їх оприлюднення регулюються Регламентом роботи Національного репозитарію академічних текстів (наказ МОН України від 04.07.2018 № 707).

ДОДАТКИ

Додаток А

Бланк заяви на виконання кваліфікаційної роботи магістра

Завідувачу кафедри міжнародних
економічних відносин
д. е. н., професору В. П. Приходьку
здобувача вищої освіти
освітньо-професійної програми:
ПБ
тел.:
e-mail:

ЗАЯВА

Прошу погодити мені виконання кваліфікаційної роботи магістра за те-
мою: _____

(назва теми)

і призначити науковим керівником _____

(прізвище, ім'я, по батькові керівника)

Науковий керівник _____
(дата)

_____
(підпис)

Здобувач _____
(дата)

_____
(підпис)

Додаток Б
*Бланк індивідуального завдання
на виконання кваліфікаційної роботи магістра*

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Факультет міжнародних економічних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма: _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри
міжнародних економічних відносин

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ рік

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра: _____

затверджена рішенням кафедри міжнародних економічних відносин протокол
№ _____ від « ____ » _____ 20__ р.

2. Строк подання здобувачем завершеної кваліфікаційної роботи магістра:
« ____ » _____ 20__ р.

3. Перелік завдань, що підлягають опису та дослідженню: _____

_____

4. Перелік графічного матеріалу (за необхідності): _____

_____

Додаток В

Графік підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою міжнародних економічних відносин
Протокол № ___ від _____

**Орієнтовний графік
підготовки та захисту кваліфікаційних робіт магістра
на кафедрі міжнародних економічних відносин
на 20__ /20__ навчальний рік**

№ з/п	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра	Терміни виконання за формами навчання (граничні)	
		Денна	Заочна
1.	Вибір студентом теми кваліфікаційної роботи магістра, подання заяви на кафедру та узгодження з науковим керівником	до 09.09.20__	до 16.09.20__
2.	Затвердження змісту (плану) кваліфікаційної роботи магістра, складання індивідуального завдання, підписання згоди на обробку персональних даних	до 16.09.20__	до 23.09.20__
3.	Підготовка 1 розділу кваліфікаційної роботи магістра	до 10.10.20__	до 21.10.20__
4.	Написання 2 розділу кваліфікаційної роботи магістра	до 21.10.20__	до 25.10.20__
5.	Написання 3 розділу кваліфікаційної роботи магістра	до 11.11.20__	до 15.11.20__
6.	Подання студентом завершеної кваліфікаційної роботи магістра науковому керівнику для першого читання	до 13.11.20__	до 18.11.20__
7.	Усунення зауважень наукового керівника	до 20.11.20__	до 25.11.20__
8.	Проходження кваліфікаційною роботою магістра перевірки на наявність текстових запозичень	до 25.11.20__	до 29.11.20__
9.	Попередній захист на кафедрі	25.11.20__	02.12.20__
10.	Доопрацювання роботи, прийняття кафедрою рішення про допуск кваліфікаційної роботи магістра до захисту в екзаменаційній комісії	до 02.12.20__	до 09.12.20__
11.	Підготовка роботи до рецензування та рецензування роботи	до 09.12.20__	до 16.12.20__
12.	Подання роботи до екзаменаційної комісії	до 16.12.20__	до 23.12.20__
13.	Захист кваліфікаційної роботи магістра в екзаменаційній комісії	23-27.12.20__	23-27.12.20__

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

НАЗВА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини
освітньо-професійна програма: _____

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра

здобувача _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(підпис)

Науковий керівник:
науковий ступінь, вчене звання, посада
Прізвище, ініціали

_____
(підпис)

Ужгород – рік захисту

Реєстрація _____
(номер)

«__» _____ 20__р.   _____   _____
(підпис)   (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Кваліфікаційна робота магістра допущена до захисту

Завідувач кафедри

_____   _____
(підпис)   (науковий ступінь, вчене звання, Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«__» _____ 20__р.

Рецензент

_____   _____
(підпис)   (науковий ступінь, вчене звання, Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

АНОТАЦІЯ

Ваш А.І. Інноваційний ринок Європейського Союзу. – Кваліфікаційна робота магістра.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти – магістр за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (29 – Міжнародні відносини). – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Міністерство освіти і науки України, Ужгород, 20__.

Кваліфікаційну роботу магістра присвячено поглибленню теоретичних і практичних засад інноваційного ринку Європейського Союзу. Метою даного дослідження є аналіз конвергентно-інтеграційної взаємодії інноваційних ринків країн-членів Європейського Союзу.

У роботі розкрито економічний зміст понять...

У результаті аналізу, узагальнення...

Систематизовано типізацію детермінант...

Досліджено концептуальні засади ідентифікації та характеристики...

Виокремлено національні моделі інноваційного розвитку країн-членів Європейського Союзу...

Надано оцінку економічних ефектів від інтеграції інноваційних ринків країн-членів...

Охарактеризовано особливості інноваційного статусу України як країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу...

Проведено глибокий аналіз детермінант нарощення інноваційного ринку України...

Ключові слова: інноваційний ринок, національна інноваційна система, регіональна інноваційна система, інновації, глобальний інноваційний простір, Європейський Союз, міжнародна економічна інтеграція, економічна дезінтеграція.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ.....	6
1.1 Суть і причини формування ринку туристичних послуг у світовій економіці	6
1.2 Передумови та фактори розвитку туризму в Північній Європі	13
1.3 Еволюція північноєвропейського ринку туристичних послуг	22
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІВНІЧНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	28
2.1 Аналіз сучасного стану туристичної галузі країн Північної Європи	28
2.2 Оцінка основних проєктів розвитку туристичної сфери скандинавських країн	36
2.3 Вплив туристичної галузі на зайнятість населення країн Північної Європи	41
Висновки до розділу 2	49
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇН	50
3.1 Проблеми та фактори збільшення рівня конкурентоспроможності на світовому туристичному ринку	50
3.2 Шляхи вдосконалення туристичної індустрії в країнах Північної Європи	60

3.3 Перспективи реалізації проєктів з розвитку туристичної сфери північноєвропейських країн	66
Висновки до розділу 3	70
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ.....	77

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- АСЕАН – Асоціація держав Південно-Східної Азії
- АТЕС – Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво
- БНП – багатонаціональне підприємство
- БРІКС – об'єднання країн, що розвиваються
- ВВП – валовий внутрішній продукт
- ВЕФ – Всесвітній економічний форум
- ВРЕП – всебічне регіональне економічне партнерство
- ГУАМ – об'єднання Грузії, України, Азербайджану і Молдови
- ЗВТ – зона вільної торгівлі
- ЕКОВАС – економічне співтовариство країн Західної Африки
- ЄАВТ – Європейська асоціація вільної торгівлі
- ЄС – Європейський Союз
- КНР – Китайська Народна Республіка
- КОМЕСА – Економічне співтовариство країн Східної та Південної Африки
- МЕРКОСУР – спільний ринок країн Північної Америки
- МІО – міжнародне інтеграційне об'єднання
- МРТУ – мегарегіональні торговельні угоди
- НАФТА – Північноамериканська зона вільної торгівлі
- ОЕСР – Організація економічного співробітництва і розвитку
- ОЧЕС – Організація Чорноморського економічного співробітництва
- САС – Східноафриканське співтовариство
- СНД – Співдружність Незалежних Держав
- СОТ – Світова організація торгівлі
- ПП – прямі іноземні інвестиції
- ТТІП – трансатлантичне торгово-інвестиційне партнерство
- УА – Угода про асоціацію

Приклади оформлення бібліографічного опису різних видів літературних джерел (відповідно до ДСТУ 8302:2015)

I. Законодавчі та нормативні документи:

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12 січ. 2017 р. № 40. *Офіційний вісник України*. 2017. № 20. С. 136- 141.
3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. *Урядовий кур'єр*. 2017. 23 лютого (№ 35). С. 10.

II. Монографії, підручники, посібники, брошури, довідники:

1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с.
2. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 82 с.
3. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с.
4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.
5. Менеджмент у ХХІ сторіччі: методологія і практика: колективна монографія / Полтавський національний технічний ун-т ім. Ю. Кондратюка. Полтава: Сімон, 2015. 347 с.
6. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2017. 240 с.
7. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 476 с.

III. Дисертації, автореферати дисертацій:

1. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис ..... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
2. Устьян О. Ю. Клієнтоорієнтований маркетинг підприємств сфери розваг і відпочинку: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Полт., 2018. 20 с.

IV. Статті:

1. Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитно-грошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України. *Бізнес Інформ*. 2019. № 7. С. 240-249.
2. Мурашко І. С. Біономічний підхід до сталого розвитку підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 4. С. 43-49.
3. Спуріна С. О. Тенденції освітньої міграції та її вплив на інституційне середовище в Україні. *Вісник Мукачівського держ. ун-ту*. 2019. Вип. 1. С. 496-505.
4. Милованова В. Державні механізми сприяння розвитку венчурного підприємництва в Україні. *Ефективна економіка*. 2015. № 5. URL: [tp://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_23) (дата звернення: 14.08.2023).

V. Тези доповідей, матеріали конференцій:

1. Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. *Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах*: матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23-24 квіт. 2019 р. Київ: НУХТ, 2019. С. 18-21.
2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. *Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених*: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 134-137.

VI. Інтернет-ресурси:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf (дата звернення: 02.11.2023).
2. Державна служба статистики України: сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 02.10.2023).
3. Зайнятість та безробіття населення у I півріччі 2020 року. URL: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/karantynne-bezrobittya-v-ukrayini-zroslo-mayzhe-na-tretynu> (дата звернення: 25.11.2023).
4. Костюченко Я. М. Механізми вирішення спорів в угоді про асоціацію між Україною та ЄС. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2019. Вип. 56, т. 2. С. 144-147. URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.56/part_2/31.pdf (дата звернення: 23.08.2023).
5. Огляд заходів, що вживаються країнами світу для боротьби з пандемією та подоланням її наслідків. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-04/svitova-ekonomika-ta-pandemiya.pdf> (дата звернення: 25.11.2023).

VII. Іноземні джерела:

1. 4th Annual Report on Immigration and Asylum. URL: <http://ec.europa.eu/dgs/homeaffairs> (дата звернення: 01.10.2023).
2. Algan, Y. Cultural integration of immigrants in Europe. Oxford University. URL: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso> (дата звернення: 10.10.2023).
3. Assessment report on asylum and migration policies in Europe. URL: <https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2019/10/MEDAM-assessment-report-2019.pdf> (дата звернення: 01.11.2023).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безвихідне положення. У яких галузях бізнес не почав бойкот рф? Економічна правда. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/weeklycharts/2023/11/9/706395/> (дата звернення: 20.11.2024)
2. Бізнес на росії: як ведення діяльності в країні-окупанта впливає на репутацію міжнародних компаній. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/2141/biznes-na-rossii-kak-vedenie-deyatelnosti-v-strane-okkupante-vliyaet-na-reputaciyu-mezhdunarodnykh-kompanii> (дата звернення: 21.11.2024)
3. Бізнес у воєнний час: як змінилося законодавство. Економічна правда. 2020. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/28/684801/> (дата звернення: 18.10.2024)
4. Бізнес на крові українців: які міжнародні компанії фінансують російську армію. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/03/16/684019/> (дата звернення: 15.11.2024)
5. Булкот О. В. Міжнародна інвестиційна діяльність ТНК в умовах викликів цифрової економіки. Економічний простір. 2020. № 156. С. 32-36.
6. Гіл, Чарльз В. Л., Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку. Пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 856 с.
7. Думич Т. Міжнародні компанії багато говорять про ESG. Чому працювати з українським бізнесом під час війни – це і є принципи ESG. URL: <https://forbes.ua/company/mizhнародni-kompanii-bagato-govoryat-pro-esg-chomu-pratsyuvati-z-ukrainskim-biznesom-pid-chas-viyni-tse-i-e-printsipi-esg-15072022-7208> (дата звернення: 21.11.2024)
8. Кушнір Н., Заяць О. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра». 2023. 360с.

9. Ливч Д. Нове обличчя українського підприємництва. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/29/690937/> (дата звернення: 30.11.2024)
10. Марущак А. І. Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. К.: КНТ. 2015. 532 с.
11. Статистичні дані Фінляндії. URL: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__smat/statfin_smat_pxt_12qr.px/table/tableViewLayout1/ (дата звернення 18.10.2024)
12. Зайнятість населення у Фінляндії. URL: <https://stat.fi/en/publication/sku2d1we88fu70b506ua4x5tp> (дата звернення 18.10.2024)
13. Туризм. Економічний вплив на сферу туризму в Норвегії у 2018 р. URL: https://assets.simpleviewcms.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/norway2018_57b73909-64ed-4eaa-b759-867f86b84574.pdf (дата звернення 23.10.2024)
14. Статистика ЄС. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення 25.10.2024)
15. Western companies are still financing the Russian invasion of Ukraine. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/western-companies-are-still-financing-the-russian-invasion-of-ukraine/> (дата звернення 25.10.2024)
16. What is International Business? URL: <https://www.internationalrelationsedu.org/what-is-international-business/> (дата звернення 25.10.2024)
17. Which international brands and companies have already returned to Ukraine? URL: <https://visitukraine.today/blog/2923/which-international-brands-and-companies-have-already-returned-to-ukraine> (дата звернення 25.10.2024)

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА**

Направляється здобувач(ка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

для захисту кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю _____
(шифр і назва)

на тему: _____

Кваліфікаційна робота магістра, рецензія та звіт подібності додаються.

Декан факультету

_____
(підпис)

_____
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Довідка про успішність

Здобувач(ка) _____
(прізвище та ініціали)

за період навчання з 20____ до 20____ року повністю виконав(ла) індивідуальний навчальний план за освітньою програмою з таким розподілом оцінок:

за диференційованою шкалою: відмінно – _____%, добре – _____%, задовільно – _____%;

за шкалою ЄКТС: А – _____%, В – _____%, С – _____%, D – _____%, E – _____%.

Працівник деканату _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Додаток С
Орієнтовна структура зовнішньої рецензії

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Факультет міжнародних економічних відносин
(вказується кафедра, з якої рецензент)

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня магістра

Здобувач(ка) вищої освіти _____

Тема кваліфікаційної роботи магістра _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

{Текст рецензії} _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Оцінка кваліфікаційної роботи (за диференційованою шкалою, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС) _____

Рецензент _____
(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

« ___ » _____ 20__ р.

**ЗГОДА
на обробку персональних даних**

Я, _____
(прізвище, ім'я, по батькові) народився(лася)
«__» _____ року, здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою

_____ кафедри міжнародних економічних відносин очної (денної)/заочної форми навчання факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року №2297- УІ, шляхом підписання цього тексту, даю згоду ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та Міністерству освіти і науки України на:

- обробку моїх персональних даних: прізвище, ім'я, по батькові, дату народження, місце та форму навчання, з метою забезпечення реалізації адміністративно-правових відносин, відносин у сфері бухгалтерського і податкового обліку, пов'язаних зі здійсненням заходів щодо виявлення та запобігання академічному плагіату;

- зберігання кваліфікаційної роботи магістра в електронному архіві Університету, розміщення її в бібліотечних репозитаріях та в інформаційних базах даних, що використовуються для перевірки робіт на наявність академічного плагіату.

Мої персональні дані, на обробку яких я даю цю згоду, можуть бути передані третім особам тільки у випадках, передбачених законодавством України.

«__» _____ 20__ року

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

О.І. Заяць, М.М. Король, Н.О. Кушнір

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра

другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю № 292 «Міжнародні економічні відносини»
галузі знань № 29 «Міжнародні відносини»

Формат 60*84/16. Гарнітура Times New Roman
Зам. № 156. Ум.друк.арк. 3,89.

Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «УжНУ»
88000, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua